

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

V Ljubljani, 6. oktobra 1938.

Štev. 40.

Pogosto nas strah pred zlom
pripelje še v hujše zlo.

BOILEAU,
francoski pesnik
(1636—1711)

Danes:

Nekrvava giljotina

S slikami

(Gl. str. 4)

V Ljubljani, 5. oktobra

Končano je. Globoko si je oddahnil trpinčni svet, neznosna noč na mōra se je izgubila pred žarki vzhajajočega sonca, v cerkvah molijo zahvalne molitve in sveti oče je poslal težko preizkušeni Češkoslovaški papeški blagoslov. Mir, ta najdražja dobrina človeštva, je rešen!

Tako ali podobno je ves svet olajšano sprejel vest o drugi češkoslovaški kapitulaciji v teku zadnjih desetih dni, o njenem brezpogojnem pristanku na o monakovski sporazum štirih velesil.

Pisec teh vrstic si ne domišlja, da ima šesti čut in da sliši prhutanje kril angelov miru, tam kjer skoraj vsem drugim udarja na uho zgolj bobnenje topov. Kljub temu misli, da mora po svoji vesti napisati nezasišane besede: vse te dni groze in strahu smo resda doživljali strahoten naskok na naše živce, toda vojna, nova svetovna vojna z granatami, strupenimi plini in bombami še ni grozila; stala je ves čas pred vrati, a vrat ne bi odprla, vsaj zdaj še ne. Pisec se še posebno dobro zaveda nezasišanih takšne trditve v času, ko so ljudje trepetaje prisluškovali glasovom iz etra, trgali kolporterjem posebne izdaje časopisov iz rok in dvigali denar iz bank; kljub temu vztraja pri tem, kar je zapisal. Svoje trditve bi skušal tudi dokazati, toda zadeva je prekomplikirana, da bi se dala na kratko obdelati v okviru tega članka. Morda bo ta njegova nedokazana trditev pisca v škodo; morda se bodo njegovi bralci s prezirljivim pohlehom odvrnili od njega; njegovo neomajno prepričanje, da je vojna za zdaj še ni bila pri nikomer na program, vzlic drugačnemu videzu. Samo en moment naj v zvezi s tem omenimo: Italija ni niti v najhujših dneh krize mobilizirala...

Cutili smo se dolžne svojim bralcem in samim sebi, da zapišemo gornje besede. Kajti prav tako, kakor si nismo mogli misliti, da bi bil te dni zaradi sudetskih Nemcev evropski mir resno ogrožen, prav tako ne moremo danes verovati, da bi bil diktirani mir trajen. Nemara mu prihodnje mesece ne bo grozila neposredna nevarnost ravno v Srednji Evropi; saj je vojnih kalih žal še zmerom na prebitek tudi drugod — na primer na Daljnem vzhodu. Izločitev Rusije iz Evrope daje misliti. Bojimo se, da niso monakovski sklepi tudi za nas v Evropi dvo-rezen nož. Kajti če se začne vojni požar širiti v Aziji, kdo nam je porok, da ne bodo plameni objeli tudi nas?

Zato naj nam bralci ne zamerijo, da ne moremo monakovske mirovne poslanice sprejeti s tistim neskaljenim občutkom zadoščenja, ki so ga nekateri listi tako polni te dni.

Sudetski problem je torej urejen. Češkoslovaška je dobila iz Monakovega svoj drugi ultimatum, to pot od Chamberlaina. Navezana sama nase, zapuščena od vseh, ni imela izbire: v petek je praska vlada kapitulirala. V Monakovem zbrana četverka — Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini — se je v nekaj urah sporazumela za stran stvari, ki ji prej cele mesece Evropa ni videla izhoda. Obveljal ni Berchtesgaden in tudi Godesberg ne; toda vse kaže, da je Monakovo mnogo bliže drugemu kakor prvemu. »Vse kaže«, smo zapisali zato, ker pravega še danes ne vemo; diplomacija še zmerom ni pokazala vseh kvart, zlasti najvažnejše ne: avtentičnega zemljevida čsl. koncesij do tega trenutka še nismo imeli pred očmi.

1. oktobra so začele nemške čete korakati v prve predele odstopljenih sudetskih dežel: natanko tisti dan, kakor je Hitler vnaprej napovedal. Führer je zmagal tako rekoč na vse črte; Monakovo je ime njegovega največjega dosedanjega triuma.

Monakovo je imel tudi največjega Chamberlainovega triuma. Tako so vsaj pisali do malega vsi angleški listi. Chamberlain je rešil mir sveta.

...Daleč od Monakovega, še dalje od Pariza in Londona, se pa zvija v krčih preporoda narod, majhen na zemljevidu, a velik po duši, narod, ki bi brez njegove daritve tudi Chamberlainovega triuma ne bilo.

Tri mesece je monakovska konferenca dala rok praški vladi, da uredi svoje razmerje do čsl. narodnostnih manjšin. Če ne pride v tem roku do sporazuma, bo konferenca štirih brez priliva diktirala, kaj in kako.

Poljska ni čakala, da bi ta rok prehitro potekel. 1. oktobra je poslala

PO MONAKOVSKEM SPORAZUMU

Prvemu valu navdušenja se že pridružuje neprikrita skepsa

Pragi ultimatum: zahtevamo takojšnjo izročitev Tješina. Praška vlada je odnehala: danes je Tješin že v poljskih rokah, prihodnje dni bodo pa likvidirani še poslednji viseči problemi med obema državama.

2. oktobra nov ultimatum: Madžarska terja svoje manjšine.

3. oktobra poslednji (?) ultimatum: Slovaška zahteva avtonomijo.

Med vsemi temi zahtevami je nedvomno najznačilnejša slovaška: ali ni mar zanimivo, da bi se Slovaki zadovoljili s takšno avtonomijo, da bi osrednji vladi ostale pridržane vojska, zunanja politika in finance? Saj je sicer vendar baš finančna samouprava ena izmed največjih zahtev vseh avtonomistov...

Observer

Zakaj je Cooper odstopil

V soboto 1. oktobra, na dan, ko je bilo navdušenje Angležev nad Chamberlainovim triumfom na višku, je Reuter sporočil presenečenemu svetu nepričakovano novico: Britanski mornariški minister Duff Cooper je odsto-

ka. Danes lahko ugotovim, da je predsednik vlade sprejel mojo ostavko z vidnim olajšanjem.

Vedno sem mislil, da velja za našo politiko načelo, da si morajo biti drugi narodi vedno na jasnem in morajo vedeti, kaj nameravamo v določenih okoliščinah storiti. V tem mojem prepričanju me je utrdila zvesta, da morda ne bi bilo prišlo do svetovne vojne, če bi bila Nemčija leta 1914. jasno vedela, kako se bo zadržala Anglija. Mislim, da je bila velika napaka naše zunanje politike, da tudi zdaj tega nismo storili. Cele štiri tedne smo zamudili. Šele v zadnjem trenutku, a še to v skrajno negotovem tonu je Anglija izjavila, da se je pripravljena boriti proti temu, da bi ena sama vele-sila s svojo oboroženo močjo obvladala vso Evropo. Za preprečitev vojne bi pa bila ena sama zanesljiva pot, a to je čvrsto in odločno stališče Anglije. Ko so se ministri vrnili z dopustov in zbrali informacije z vsega sveta, je postalo jasno, da grozi nevarnost vojne za konec septembra. Takrat bi bila morala Anglija jasno in odločno nastopiti. Berlinu bi bilo treba od vsega začetka natočiti čistega vina. Kakor se leta 1914. nismo borili samo za Srbijo

beden izmed zaveznikov, pa tudi nihče izmed malih narodov ne bo več zaupal, temveč da se bo vsak otresal njenega prijateljstva in zavezništva, ki se utegne, kakor kaže primer Češkoslovaške, v najbolj kritičnem in odločilnem trenutku pretvoriti v izdajstvo.

Glasovi časopisja

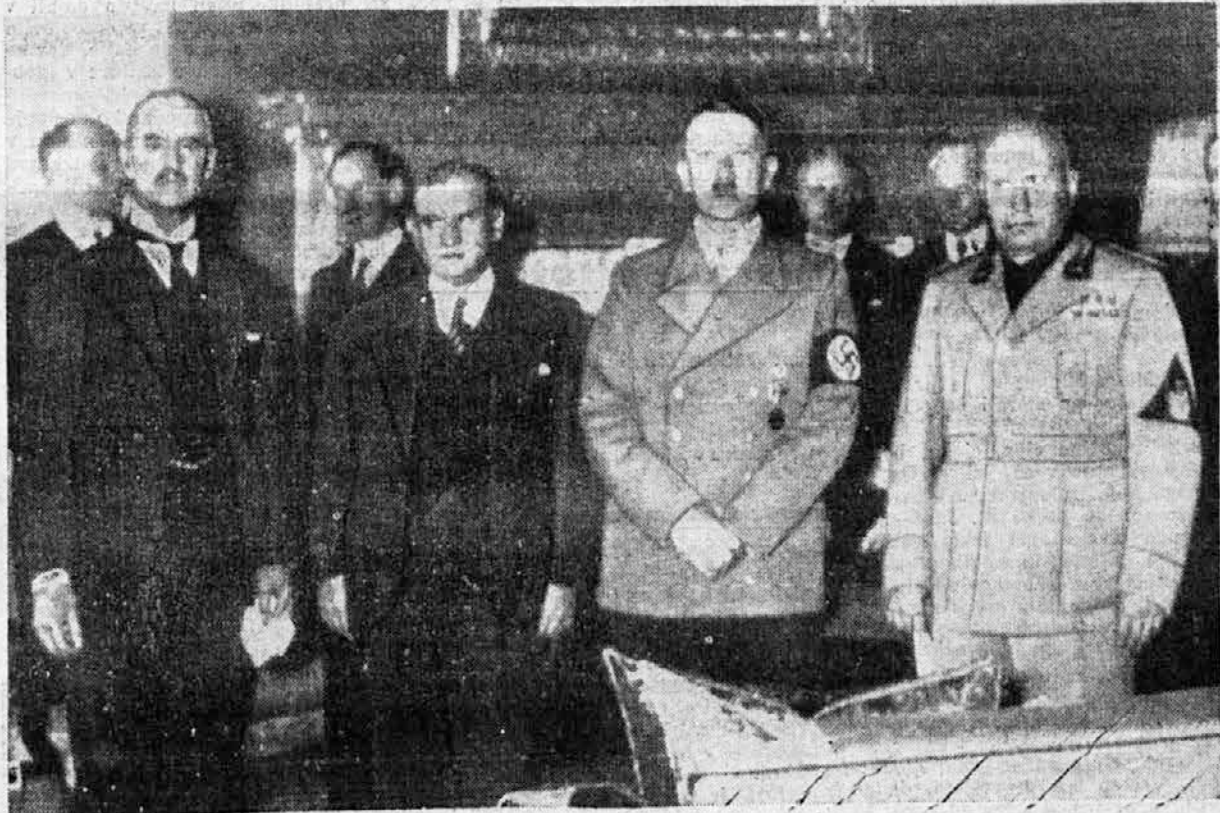
PO IZVRŠENI DARITVI

Iz naslovov čsl. listov:

Pred vsem svetom svečano protestiramo proti sklepom monakovske konference, ki je odločala brez sodelovanja najbolj prizadetega partnerja, brez češkoslovaške države...

Še zločincu nihče ne odreka pravice, da povzdigne svoj glas v lastno obrambo...

Francija, država, ki ji je CSR 20 let brezmejno zaupala, tako zaupala, da je zaradi nje pred 4 leti odklonila za 25 let predlagani nenapadni pakt z Nemčijo; Francija, ki nas je vse do zadnjega trenutka bodrila, naj ne odnehamo preko naših

»Velika četverka«, fotografirana po podpisu monakovskega dogovora v führerjevi palači. Od leve na desno: Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini.

pil. S kratko utemeljitvijo: Ker se ne strinja s Chamberlainovo zunanjo politiko.

V ponedeljek se je sešla britanska spodnja zbornica, da bo Chamberlain podal poročilo o zadnjih mednarodnih dogodkih. Toda na Angleškem je navada, da ima odstopivši minister v parlamentu še pred ministrskim predsednikom besedo, če hoče utemeljiti svoj odstop. Tako je na ponedeljski seji prvi spregovoril Duff Cooper.

Odstopivši minister je med drugim dejal:

Ko sem videl na ulicah navdušene množice, ki so vzklikale ministrskemu predsedniku in slavile njegove zasluge za ohranitev miru, sem se čutil najbolj osamljenega. Nič ni hujšega kakor imeti sredi srečnih in zadovoljnih množic zvest, da prav za prav ni nobenega vzroka za veselje, zadovoljstvo in manifestacije. Priznavam, da je monakovska konferenca dala povod za olajšanje, toda še danes me ni mogel nihče prepričati o tem, da bi imel vzrok, da si k temu čestitamo. Prav tako sem bil osamljen v sejni dvorani ministrskega sveta, ko so ostali člani vlade stiskali Chamberlainu roko in mu čestitali. Verjemite mi, da mi je bilo v tem trenutku zelo težko, da sem moral to slavnostno razpoloženje kakoli s svojo ostavko. Ko sem videl, kako je g. Chamberlain moj odstop sprejel, so pa izginiti zadnji dvomi o pravičnosti in upravičenosti mojega kora-

in ne za Belgijo, četudi so nekateri to trdili, tako se tudi tokrat ne bi borili za Češkoslovaško, temveč proti temu, da bi ena država s silo zavladala na vsem kontinentu. Za to načelo smo se borili proti Napoleonu in proti Filipu Španskemu in za to načelo mora biti Anglija vedno pripravljena iti v boj. Tistega dne, ko ne bomo pripravljeno boriti se za tako visoke ideale, tistega dne bomo izgubili svoj imperij, svojo svobodo in svojo neodvisnost.

Chamberlainov govor je v Nemčiji le še bolj utrdil prepričanje, da Anglija ne misli zares. Nemčija je začela popuščati šele takrat, ko so bili na mojo zahtevo storjeni prvi energični koraki in odredjena mobilizacija angleškega vojnega brodoma. A še potem je bil Chamberlainov uspeh v Monakovem mir, kakršen bi se mogel diktirati samo v vojni popolnoma poraženemu nasprotniku.

Duff Cooper se je dotaknil nato nemško-angleške deklaracije, ki sta jo v Monakovem podpisala in objavila Hitler in Chamberlain. Chamberlain je na ta daljnosežni dokument dal svoj podpis, ne da bi bil poprej prašal za mnenje vlado in ne da bi se bil poprej posvetoval s francoskimi zavezniki. Tudi se mu ni zdelo potrebno, da bi vprašal za mnenje strokovnjake zunanje ministrstva. Prav tako je docela ignoriral vlade dominionov. Edini rezultat te politike je, da je prišla Anglija ob ves svoj ugled in da ji no-

eksistenčnih mej; Francija, ki nam je do zadnjega svečano obljubljala, da bo izpolnila svojo zavezniško dolžnost — ta Francija ni držala svoje besede...

Vsi so nas zapustili. Zdaj bomo sami, a zedinjeni. Ohranimo upanje v bodočnost...

Češkoslovaška ne obtožuje Francije, ker se ni hotela zanjo boriti, temveč zato, ker ni o pravem času povedala, da se ne bo zanjo borila.

(»Lidove Noviny«)

Kvišku glave! Premoč naših neprijateljev, še več: premoč tistih, ki smo jih doslej imeli za svoje prijatelje, nas je prisilila, da smo pristali na žrtev. Ne sklanjajmo glave, naša čast je čista. Hoteli bi, da bi isto mogli reči tudi o drugih. (»Česke Slove«)

Včeraj smo videli v češkoslovaških mestih in vaseh moze s solzami v očeh. Ne sramujmo se jih. Čehi so tisočkrat pokazali, da znajo žrtvovati svoje življenje. Čsl. žrtev je odkupila milijone človeških življenj. Naša mala država je velika pred zgodovino. (»Prager Tagblatt«)

CSR je morala pristati na monakovski diktat. Delavci, ostanite mirni in opravljajte vsak svoje delo, da ne oslabite države. (»Pravo Lidu«)

Dober narod, miroljuben narod, narod poln vere mora vnovič na Golgoti, da odkupi mir Evrope.

(»Narodni listy«)

Odslej ne bomo verjeli nikomur več razen samemu sebi. 10 milijonov nas je in ne bomo izginiti... Pokazali smo svojim zahodnim zaveznikom zvestobo, kakršne ne pozna zgodovina. Bili smo lojalni tudi do svojih nasprotnikov. To nam bo naš ponos v bodočnosti. Odslej se bomo ravnali samo po naših lastnih interesih.

(»Venkov«)

Po vrnitvi iz Monakovega je Chamberlain izjavil navdušenim Londončanom: »Mir našega časa je rešen, in to je časten mir.«

Skoraj iste besede je rabil Disraeli pred 60 leti, ko se je vrnil z berlinskega kongresa.

(»Politika«, Beograd)

(Kongres l. 1878. je dal Avstro-Ogrski mandat, da zasede Bosno in Hercegovino. Iz te zasedbe se je leta 1908. rodila aneksija Bosne, iz aneksije pa leta 1914. svetovna vojna. Op. ured.)

Če bi vse države, ki imajo pri svojih sosedih manjšine, hotele zanje skrbeti tako, da bi jih anektirale, bi vojn ne bilo nikdar konec.

(Iz pariškega katoliškega dnevnika »La Croix«.)

Dogodki zadnjih dni

28. SEPTEMBRA

Sestane se britanski parlament. Senzacionalna izjava g. Chamberlaina o Hitlerjevem pristanku na konferenco štirih v Monakovem. Delirij navdušenja med poslanci: mir je rešen. Odgoditev zasedanja na ponedeljek.

29. SEPTEMBRA

Sestanek med Hitlerjem, Mussolinijem, Chamberlainom in Daladierjem v Monakovem. Po osemurnih prijateljskih razgovorih sporazum: pristane na Hitlerjev ultimatum zastran zasedbe Sudetov 1. oktobra. Rok praški vladi, da v roku treh mesecev uredi vprašani poljske in madžarske manjšine, drugače bo »četverka« sama diktirala Pragi. Praška vlada je smela sodelovati pri sestanku samo kot opazovalka. Izločitev Rusije iz Evrope.

30. SEPTEMBRA

Na Chamberlainov ultimatum CSR pristane na monakovske sklepe. Narodna žalost na Češkoslovaškem. Triumf v Parizu in Londonu. Napoved pakta štirih. Chamberlain se pred odhodom iz Monakovega sestane med štirimi očmi s Hitlerjem. Ugibanje o sklenitvi zvezne pogodbe med Nemčijo in Anglijo. Triumfalen sprejem Chamberlaina in Daladierja v Londonu in Parizu.

1. OKTOBRA

Nemci začno postopno zasedati sudetske dežele. Ugibanje o zemljevidu čsl. koncesij.

Odstop britanskega mornariškega ministra Duffa Coopera.

Praga pristane na poljski ultimatum o odstopu Tješina.

Glasovi o odtujitvi med Londonom in Parizom. Prvi skeptični glasovi o monakovskem sporazumu.

2. OKTOBRA

Poljaki vkorakajo v Tješin. Henlein imenovan za državnega komisarja sudetskih dežel.

Glasovi o senčni strani monakovske diktate se množe.

Madžarski ultimatum Pragi.

3. OKTOBRA

Sestanek spodnje zbornice. Odstopivši minister Duff Cooper utemeljuje svoj odstop in napada Chamberlainovo zunanjo politiko. Velik Chamberlainov govor o dogodkih zadnjih dni. Součustvanje s Čehi. Napoved nadaljnje oboroževanja. Govori opozicijskih voditeljev Attleeya in Sinclaira in bivšega zunanjega ministra Edena. Zasedanje Sudetov poteka brez incidentov.

4. OKTOBRA

Daladier poroča v poslanski zbornici o zadnjih dogodkih. Velikanska zaupnica vladni zunanji politiki: 555:75. Proti zaupnici glasuje 73 komunistov in dva druga poslanca, med njima skrajni desničar Kerillis.

Rekonstrukcija češkoslovaške vlade. Francoska vlada sklene priznati aneksijo Abesinije.

Pretekli dnevi...

Čudni so bili pretekli dnevi. Dnevi med vojno in mirom. Od svetovne vojne do danes nismo tako segali po časopisih kakor prav zadnje dni, in ne daj Bog, da bi zaradi takšnih poročil morali spet kmalu segati po njih. To je želja nas vseh!

Pretekli dnevi smo preživljali živno napetost, kakršno poznamo le iz časov vojne. Celo hujše je bilo. Zdal se nam je zdelo, da je to groza brez konca, v vojni je bil pa konec z grozo. Pretekli dnevi so to napetost preživljale družine, milijoni družin, da, skoraj vsa Evropa, in vse je s skrbjo in grozo pričakovalo strašnih dogodkov... Srečavali smo po cestah ljudi, ki so kar požirali časopise, videli smo, kako so se ljudje tresli za denar in kako so se v svoji zbežanosti začeli zalagati za živiti, videli smo, kako so pred izloženimi okni študirali zemljevide Evrope.

Takšna je bila psihoza, takšno razpoloženje Evrope, ki je po vojni verjela v večni mir, v kulturo XX. stoletja in v zahodno demokracijo. Takšno je bilo razpoloženje tiste Evrope, ki je leta 1918. na novo verjela razlagam prav tako nainevnega vseučiliškega profesorja iz Washingtona, pokojnega Woodrowa Wilsona, tedanjeja predsednika Združenih držav.

Naivni ljudje so včasih tudi srečni. Čeprav naivni, smo si te dni po konferenci štirih gospodov v Monakovem oddahali, ko smo slišali, da so v Monakovem sklenili, da bo — mir. Veseli smo bili vsaj za trenutek in pozabljali smo pri tem na tistega, ki je plačal, bolje, moral plačati račun.

Vsi mali narodi Evrope bodo po zadnjih dogodkih morali začeti hoditi v šolo, točkar čisto zares. Učili se bodo starega pregovora, ki je za življenje kaj dober in kaj primeren, posebno za naše dni: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.« Ljudska razlaga tega pregovora se glasi: »Ne zaupaj nikomur in ne verjemi nikomur!«

To je prvi nauk. Drugi nauk, prav tako zasidran v sedanjosti, je pa tale: Do večer ali pred večerjem smo bili prepričani, da živimo v času kulture. Zmotili smo se. Od l. 1914. do danes se ni razvijala kultura, temveč civilizacija. Naučili smo se graditi donebnice, letala in topove, postali smo torej civilizirani; ne pa kulturni. Pozabili smo, da je kultura tisti naš plemeniti in viteški notranji glas, ki nam velea — pomagati slabotnim in braniti jih. In na koncu smo spoznali, da se nismo dovolj zveli — vsaj vsa Evropa se ne — da bi iz svoje srede izločili ljudi, ki se le preradi igrajo z ognjem. H. K.

Politični teden

II. balkanski kongres za varstvo otrok so v nedeljo 2. t. m. slovesno otvorili pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. in pod častnim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije v Kolarčevem vseučilišču v Beogradu. Kongres bo zasedal do sobote 8. t. m. V okviru kongresa so na beograjskem vseučilišču odprli razstavo za varstvo otrok. Razstavile so skoraj vse evropske države. — Rekonstrukcija ceste med Splitom in Trogirami so te dni končali. Nova cesta je betonirana in dolga 18 km; stala je pa 11.000.000 dinarjev. — Na vojni pristaniški skladišču bo država zidala na Sušaku. Razpisali so se prva dela v vrednosti okrog 1.400.000 dinarjev. — Novo vojno ladjo, nekoliko večjo od naše dosedanje največje vojne ladje »Dubrovnik«, bodo začeli graditi v splitski ladjedelnici. — Nemški gospodarski minister dr. Funk, ki se je dalje časa mudil na oddihu na našem Primorju, je prišel prejšnji teden v Beograd, kjer je ostal nekaj dni zaradi ureditve gospodarskih vprašanj med Nemčijo in našo državo.

***

Veliki jesenski manevri v južnih krajih Bolgarije so se pričeli prejšnji teden. — Rumunska in angleška vlada sta se dogovorili zastran dobave 400.000 ton rumunske pšenice Angliji. Angleži bodo pšenico se letos prevzeli. — Predsednik britanske vlade Neville Chamberlain in nemški kancler Adolf Hitler sta podpisala izjavo, da ne pobjeta Anglija in Nemčija nikdar več v vojno druga proti drugi. — Angleški mornarski minister Duff Cooper je odstopil, ker se ne strinja s Chamberlainovo zunanjo politiko.

Babilonska kolobocija v etru

V mariborskem »Večerniku« be-remo:

Sedim pri svojem prejemniku, ki sem mu že tolikokrat dodobra pre-

JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4
SPECIALNI ATELJE
za okvirenje slik in gobelinov

Vse življenje je hranila denar...

...a prav zaradi njea io ie na stara leta ubila lastna postrežnica

(n) Beograd, oktobra.

Te dni je ves Beograd razburil strašen zločin, posebno strahoten, ker ga je zasnovala in izvršila — ženska. V naši kriminalni zgodovini skoraj ni primera, da bi si ženska umazala roke s krvjo nedolžnega človeka samo zaradi pohlepa po denarju. In vendar se je te dni zgodilo sredi Zemuna in o belem dnevu; komaj 37letna sluga na zemunskem Okrožnem uradu Milica Bujadinovičeva je premišljeno in zavratno ubila svojo znancko, upokojeno učiteljico Milico Mihajlovičevu. Nagib: pohlep po denarju. To je dejstvo, zdaj si pa ogledimo še ozadje tega grozotnega zločina.

Milica Mihajlovičeva je vse življenje hranila denar, menda v želji, da bi se ji na stara leta dobro godilo. Res si je pred letom dni kupila hišico v Zemunu, misleč, da je tako svoj denar dobro naložila. Ta hiša je bila pa precej na samem in zato se je stara učiteljica silno bala roparjev in vlomilcev. Njen strah je postal tolikšen, da se je pred kratkim odločila hišico prodati. Kmalu je dobila kupca, nekega mesarja iz Beograda, in ta ji je te dni odšel na roko aro 8.000 dinarjev. Milica je bila pa do svojih zmanecv in tudi do svoje postrežnice zelo zaupljiva. Povedala jim je, da je hišico že prodala, da se bo prav kmalu preselila v Beograd in da je že tudi dobila aro.

Tedaj se je v glavi postrežnice Buja-

dinovičeve porodil peklenjski načrt. Vedela je, da hrani starčka denar v torbici pod zglavjem. Prav lahko bi se bilo polastiti tega denarja — samo kajpak, starko bi bilo treba poprej spraviti s poti. Ko je v te misli zatopljena opazila gospodinjo, kako zabija v zid žeblje s težkim kladivom, so se ji vse misli strnile v eno samo: nekaj udarcev s tem kladivom in bilo bi po njej...

Vse drugo je šlo potlej gladko in kakor da bi bilo že vnaprej pripravljeno. Od hišne gospodinje si je morila izposodila kladivo pod pretvezo, da bo z njim nekaj popravljala. Odšla je v starkino stanovanje, zjutraj kakor po navadi, ko ji je stregla. Stara učiteljica se je pravkar pripravljala za potovanje. Urejevala je kovčke. Ko se je sklanjala nad kovčegi in nič hudega ne sluteč prosila Bujadinovičevu, naj ji malo pomaga, je morila z vso silo zamahnila... Starko je oblika kri. V smrtni grozi je brezizrazno zastrmela v svojo morilko. A še je živela, še je dihala. Še dvakrat je z vso silo kresnila Bujadinovičeva, a starka menda ni hotela umreti. Tedaj je samo še vihtela in tolkla in tolkla in ni več štela udarcev...

Tako. Globoko se je oddahnila. Starka je ležala negibna na tleh; spustila je kladivo kraj nje, skočila k postelji in potegnila izpod zglavja torbico z denarjem. Ni morila zamen, Osem skoraj še novih, skrbno zgrnjenih tiso-

čakov je ležalo med belim robcem. Stlačila jih je v nedrja, še pobrskala po omari, po perilu, a ničesar ni več našla. Zaklenila je vrata predsoba in sobe za seboj, zlezla skozi lino na nizko streho in se odondod spustila na bližnje dvorišče. Sosedo jo je slučajno videla in jo začudeno vprašala, kaj išče tam. Morila je pa prisrebno odgovorila: »Kokoška se mi je zatekla, zdaj jo pa iščem...«

Drugi dan je morila odšla v bolnišnico, češ da je malarična. Sprejeli so jo. Dan nato je policija umor odkrila. Sprva se je zdel zločin nenavadno skrivnost, a kmalu je izpoved sosed, ki je usodnega dne videla morilko, kako šari po tujem dvorišču, obrnila sum na Bujadinovičevu. Šli so v bolnišnico in jo strogo zaslišali. Le nekaj trenutkov je morila tajila, potem je pa vse priznala: »Ubila sem jo zaradi denarja.« je hladnokrvno dejala, ko da bi ubila muho.

In epilog? Bujadinovičevu so odpeljali v ječo in njen sin — kajti morilka je mati 16letnega sina — je še ves pod strahotnim vtisom groznega materinega zločina. Sin je delavec v neki tovarni. Ali mu ne bo ta zločin kakor pečat ostal v spominu vse življenje, ali ne bo revež trpel za greh svoje matere? Tudi tokrat je denar kriv strašnega zločina, denar ki je namesto blagoslova varčni upokojeni učiteljici Mihajlovičevi prinesel njej in drugim strahotno preklestvo...

dala 22letni Jovan Vitomirov in 17letni Miloš Petakov, oba iz Pančeva. Na potovanje sta se napotila, ker se želita leta 1940. udeležiti olimpiade v Helsinkih. Na pot sta šla brez denarja in brez hrane. Preživljati se mislita s tem, da bo eden igral na kitaro in pel, drugi bo pa slikal in elike prodajal.

Prostovoljno je šla v smrt 26letna delavka Metka Gorjančeva iz Vevč. Škočila je pod vlak v bližini železniške postaje v Dev. Mar. v Polju. Vzrok samomora je baje nesrečna ljubezen. Vlak je obupanko prerezal na dvoje.

Nova nesreča v Brodarcu. Pri odkopavanju nesrečnih žrtev, ki jih je zasul plaz in ki smo o njih že poročali, se je zgodila nova nesreča. Pri razstreljevanju je ubilo delavca, drugega je pa nevarno ranilo, da bo najbrže podlegel. Odkopavanje je spet

Srečke državne razredne loterije

Žrebanje I. razr. 12. oktobra t. l. ima z raznovrstnimi številkami na razpolago

Jugoslavenska banka d. d.
podružnica v Ljubljani, Gačeva ul. 3
poleg nebotičnika.

ukinjeno. Sodna komisija preiskuje zdaj vzroke pogostih nesreč.

Svinjska kuga se je razširila v okolici Novega mesta, zlasti v toplaški občini. Veliko prašičev je že poginilo, nekatere so pa zaklali še v pravem času. Nekaj gospodarjev je prišlo že ob vse prašiče. Oblastva se trudi, da bi bolezen zatrla, pa je težavno, ker gospodarji v lastno škodo ne prijavijo bolezni.

Trikrat je zabodel v prei neki rudar iz Hude jame 25letnega Josipa Oblaka iz Brezna pri Laškem, uslužbenega v Hudi jami. Vračal se je iz gostilne, ko ga je na lepem napadel in zabodel. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Letošnja letina je na Dolenjskem prav dobra in so kmetje kar zadovoljni. Trgavec se v splošnem še ni pričel, kaže pa povsod dobro. Tudi krompirja, koruze in ajde je precej, zlasti v krajih, ki jih ni prizadela toča. Sadja je pa bolj malo, ker je cvetje uničila pomladna slana.

Motorni vlak je privozil pred kratkim prvič v Ljubljano na poskusno vožnjo, ki je prav dobro uspeša. Z vlakom so se vozili samo člani komisije.

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpredlaja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija št. 1117-94. Paris; Luxemburg: št. 5967. Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

soč dinarjev. Požar je bil v obeh primerih podtaknjen.

Tovorni avto je zavezil v gruho ljudi na Meljski cesti v Mariboru. Pri tem se je hudo ranil po glavi in si zlomil nogo neki Jevremovič. Sofer avtomobila ni ustavil, temveč je drvel dalje. Oblasti so ga že izsledile.

Neznani napadaleci so navallili na 23letnega posestnikovega sina Karla Cerovška iz Bodreža pri St. Vidu pri Grobeljnu. Obdelovali so ga z ročicami, ga hudo pobili po glavi in mu zlomili ključnico.

Vlom v blagajno novomeške ženske bolnišnice sta izvršila dva nevarna vlomila. Odnesla sta 11.320 din gotovine, pustila sta pa hranilne knjižice in vrednostne papirje. Splazila sta se skozi okno, kjer sta utrla steklo. Najbrže je bil eden na straži, drugi je pa izrezal blagajno. Za storilcema še ni sledu.

Razbojnika sta napadla starčka Janca Učarja iz Besnice, ki ima domačijo precej na samem. Mož velja za dokaj petičnega. Vlomilca sta vdrla v hišo in udarila starčka po glavi, da sta ga omamila, potlej sta pa pobrala vse, kar se jima je zdelo kaj vredno, t. j. denar, pražnjo obleko in jedila. Potlej sta izginila brez sledu.

Prometni nesreči. Avto je podrl 31letnega delavca Alojzija Gavzoda iz Most pri Ljubljani, ravno ko je stopil iz neke gostilne, in mu prizadejal nevarne rane. Prepeljali so ga v bolnišnico. — 75letni občinski siromak Janez Leben je pa v Podgori pri St. Vidu prišel po nesreči pod tramvaj in dobil precej hude notranje poškodbe. Tudi njega so prepeljali v bolnišnico.

Utonil je triletni sinček posestnice Jožefa Svetčeve iz Podgorja pri Mariboru. Vzela ga je s seboj na njivo in ga pustila na robu njive, kjer se je igral. Splazil se je pa k bližnjemu

potoku in padel vanj. Ko je nesrečna mati opazila, da je otrok izginil, je tekla k potoku in ga potegnila ven z grabljami. A bilo je že prepozno, ker je bil otrok že mrtev.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Laza Brajč, dopisnik beogr. »Politike«, in uradnica gđ. Marta Breclnikova. Rajko Weingerl, občinski tajnik v Dravogradu, in gđ. Anica Mačkova. Na Jesenicah: inž. Konstantin Rebek, šef martinarne KID- in gđ. Henrietta Heimova. V Kamniku: inž. Franjo Dolenc, gasilski inšpektor v Ljubljani, in gđ. Nada Debevčeva iz Kamnika. — Mnogo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Josipina Indrova, roj. Kalmusova, vdova po okrožnem zdravniku; Jožefa Isteničeva, roj. Grimšičeva; Angela Osterčeva; Fran Dolinar, pekovski mojster; Martin Nachtigal; Janko Hraš, državni nadgledar v pok.; Ivan Selevšek, rudniški upokojenec; 69letna Jerica Stojčeva, žena žel. upokojenca; Josip Rojina, krojaški mojster in pos. — Na Vrhniki: Marija Gromova. — V Kamniku: 79letni Anton Flere, vrtnar. — V Gornji Radgosti: Janko Čirč, predsednik nadzorstva gornjeradgostskih občinskih podjetij. — V Vidmu Dobropoljah: 80letni posestnik Valentin Hočvar. — V Hotedrščici: 88letna Ana Rajerjeva, nadučiteljeva vdova. — V Rajhenburgu: Alojzij Klešin, uradnik. — V Novem Sadu: Anton Znidar, posestnikov sin iz Ponikve. — V Trbovljah: Henrik Robavec, žel. uradnik v pok. — Na Jesenicah: 42letni Anton Kunčič, lesni trgovec in hišni pos. — V Višnji gori: Anica Thurnherjeva, učiteljica. — V St. Rupertu na Dolenjskem: Ivan Rens.

Naše iskreno sožalje!

Tudi moški bodo menjali svoje prirečke

(n) London, septembra. Neki angleški brivec v Londonu na Regent-Streetu dela veliko reklamo za pogosto menjanje moških frizur. Zakaj bi se samo dame ukvarjale s svojimi prirečkami, jih prikravale obrazu in jih vsakih par mesecev menjale? Tudi mož naj ima svojo pravo frizuro! Prirečka pa naj bi ne ustrezala samo črtam obraza, ne samo obliki glave, temveč tudi značaju in poklicu moža. Razumljivo je, da mora imeti gledališki ravnatelj drugačno prirečko ko sodnik, zdravnik drugačno ko umetnik.

Angleški brivec je napravil mnogo prirečk in jim dal zveneča imena »Gloster«, »Portland«, »Major«, »Regent« itd. Brivec trdi, da zna napraviti prirečko v vsaki zaželeni obliki. Še tako pusti lasje se dajo urediti po želji in še tako sršeči lasje se dajo gladko počesati. Tudi če so na moški plešasti glavi le še skromni ostanki las, bo brivec s spretno roko napravil lepo frizuro. (ba)

Prostovoljno je šel v smrt 32letni železniški strojevodja Ludvik Humar, Slovenec in oče treh otrok, uslužben v Zemunu. Od postaje Rume proti Beogradu je vozil lokomotivo brez vode in ker je na kotlu nastala precejšna škoda, je iz strahu pred odgovornostjo skočil pod vlak, ki mu je odrezal glavo.

V čolnisku okrog Evrope sta se po-

Nevarno ljubezensko pismo

Če se pariški slikar zaljubi, pride še pod ključ

(n) Pariz, oktobra.

Topel, opojen julijski večer je bil, ko je ljubka, plavalas Madeleina na pariškem Opernem trgu smuknila v vlak pariške podzemeljske železnice, da se odpelje domov. Komaj se je vlak pričel pomikati, se je zgodilo nekaj nezalaganega. Neki mlad gospod, ki je stal za lepo Madeleino, se je bliskovito sklonil k njej, potegnil iz njene prsice ročno torbice velik temnosinji ovoj in ga pred vsemi meni nič tebi nič prišel trgati. Madeleina je obupno kričnila, kajti v tem ovoku je bilo nekaj lepo zgrnjenih tisočakov, dovolj, da bi z njimi večletna družinica ves mesec neskrbno živela. Več moških je kajpak takoj planilo na prednoga, ki je bil tako dobro volje kakor tisti dan, ko so časopisi priobčili gornji oglas. Še nikoli v življenju nameril ni videl toliko lepih žensk hkrati. Ob desetih dopoldne se je začelo. Kar deževalo so plavalase, vitke in mlade lepote, kajpak tudi nekatere s pobeljenimi lasmi so bile vmes in nekaj jih je že videlo tri križe, a vse so vneto trdile, da jim je komaj 25 let, in vse so tisti usodni dan dobile nežno, zaljubljeno pisemce v temnosinjem ovoku. Sto in še več jih je našel sodni sluga. Vse so romale v sobico k preiskovalnemu sodniku. Tamkaj so jih postavili pred slikarja Frédéric, a žal so tudi vse po vrsti priznale, da tega gospoda še svoj živ dan niso videle.

Če obtoženec zagovor diši po filmu...

Preiskovalni sodnik je drugi dan ves začuden poslušal Frédéricovo nenavadno zgodbo; takole je pripovedoval slikar:

»Pred nekaj dnevi sem se ob istem času peljal v istem vlaku in v isto smer kakor včeraj. Poleg mene je sedela nenavadno lepa dama. Tako mi je bila všeč, da sem moral potegniti iz žepa papir in svinčnik in ji napisati nekaj besed priznanja in obudovanja. Pismo sem vtaknil v temnosinji ovoj, ki sem ga ravno imel v žepu, in sem ovitek prav, prav previdno vtihotapil v priprto ročno torbico, ki jo je dama postavila kraj sebe na klopi.

Ko sem včeraj na Opernem trgu spet stopil v podzemeljsko železnico, sem na sedežu pred seboj zagledal čudovito lepo damo, na las podobno moji plavalasi Veneri, ki sem od nje zama priča odgovor. Ogledal sem si jo pobliže in moje večje oko je kmalu ugotovilo, da se nisem zmotil. Ko sem slučajno pogledal na damino ročno torbico, sem videl, kako gleda iz nje prav tisti temnosinji ovoj, ki sem ga bil jaz pred nekaj dnevi vtaknil vanjo. Nekaj me je prešinilo od nog do glave. Torej mojega pisma še odprla ni? Morda ga nalašč razkazuje, samo da bi me dražila? Ali pa — srce mi je bilo zdrhtelo — je napisala odgovor in ga vtaknila v prav takšen ovoj. Ne, ne, ta ženska se norčuje iz mene, ne prita voščiti mi niti pogleda in tudi mojega pisma ni niti odprla. Še preden sem se prav zavedel, sem se že sklonil k torbici, potegnil iz nje pismo in ga pričel v sveti jezi trgati...»

Preiskovalni sodnik je slikarja pozorno poslušal, na koncu se je pa v zadregi popraskal za ušesa. »Vaša zgodba nekam sumljivo diši po filmu, a takšnega starega leva kakor sem jaz, a takšno pravljico ne boste preslepili.

Pohujšanje v 3. nadstropju

(ba) Praga, septembra. Neka mlada, ljubka dama s svetlimi očmi, ki je stanovala v tretjem nadstropju neke živahne stanovanjske hiše, je bila zadnje dni predmet pogovorov v vseh nadstropjih. Ugotovili so namreč, da so damo posebno v popoldanskih urah obiskovali različni gospodje in potem vselej vselega obraza odhajali od nje. Ko je neka bolj mlo sodeča ženska menila, da gre najbrže samo za nedolžne prijateljske obiske, so se odločili, da bodo šli stvari do dna. Kmalu sta dve posebno spretni opazovalki razburjeni poročali: »O namenu teh obiskov ni prav nobenega dvoma. Ženska, ki po vsakem zvonjenju pogleda skozi kukalo na vratih, čez nekaj trenutkov odpre in se prikaže pri vratih v kopalnem plašču ali pa v domači halji.

Ženske v hiši so imele dolgo posvetovanje in so sklenile, da bodo naročile hišniku, zmerom trdnemu 60letnemu možaku, naj se lepo obleče in naj pozvoni na vratih skrivnostne dame. Tako se je tudi zgodilo. Toda ženske, ki so čakale v hišnikovem stanovanju, je njegovo poročilo hudo razočaralo. »Narahlo sem pozvonil,« je pripovedoval hišnik, »kakor delajo te gospodje, ki imajo svoje posebne namene. Takoj nato sem zagledal svetlikajoče se oko v linici. V naslednjem

Toda moja naloga je, da vam omogočim sleherni pot, da po njej dokazate resnico. In morda ste le govorili resnico... Ako hočete ulti večletni kazni, morate damo, ki ste mi o njej pravili, polskati in dokazati, da ste govorili resnico.

Dan nato so priobčili vsi pariški časopisi tale oglas:

»Mlada, lepa, vitka, plavalas dama, nekako 25 let stara, ki je 23. julija t. l. dobila ljubezensko pismo na temnosinjem papirju, naj se javi pri preiskovalnem sodniku X. Y. med 10. in 12. uro. Diskretnost zjamčena.«

Sestanek na sodišču

Sluga na pariškem sodišču že dolgo ni bil tako dobre volje kakor tisti dan, ko so časopisi priobčili gornji oglas. Še nikoli v življenju nameril ni videl toliko lepih žensk hkrati. Ob desetih dopoldne se je začelo. Kar deževalo so plavalase, vitke in mlade lepote, kajpak tudi nekatere s pobeljenimi lasmi so bile vmes in nekaj jih je že videlo tri križe, a vse so vneto trdile, da jim je komaj 25 let, in vse so tisti usodni dan dobile nežno, zaljubljeno pisemce v temnosinjem ovoku. Sto in še več jih je našel sodni sluga. Vse so romale v sobico k preiskovalnemu sodniku. Tamkaj so jih postavili pred slikarja Frédéric, a žal so tudi vse po vrsti priznale, da tega gospoda še svoj živ dan niso videle.

Ze se je zdela, da Frédéric ne bo mogel dokazati svoje nedolžnosti; državniki so mu je očitali, da je poleg vsega še nenavadno premeten in pokvarjen, zagovornik je pa spet trdil, da je postal njegov klient le žrtve nerodnega slučajja in usodne zamenjave. Tedaj je pa Pravica sama posegla vmes in razjasnila zamotano Frédéricovo zadevo.

Nekaj minut pred koncem razprave je namreč neki gosteček prinesel predsedniku sodišča pismo in v njem si črno na belem bral:

»Podpisana je našla 23. julija t. l. koj, ko je stopila iz podzemeljske železnice, v svoji ročni torbici ljubezensko pismo v temnosinjem ovoku. Napisano

ki je šel drugi dan k dami, čez kakšne pol ure se je ves zmeden vrnil. Zvedele so samo, da je dama pogledala skozi lino, čez nekaj minut je pa oblečena zgolj v domačo haljo odprla.

Tukaj se zgodba prav za prav neha. Kakšna »nesreča« se je pripetila mlademu hišnikovu nečaku v tiste pol ure, kronika namreč diskretno zamoči. Drži le to, da je dama še tisti dan dobila od hišnega gospodarja odpoved in da ji tudi pritožba na sodišče ni pomagala. Z njeno izselitvijo je kajpak zmanjkalo tudi sumljivih obiskov mladih gospodov in pohujšanje se je preselilo drugam.

Kdo je ukradel klobuk?

(n) Boston, oktobra. Med neko razpravo na bostonskem sodišču je neznan izmikavt ukradel iz garderobe v bližini sodne dvorane državnemu pravdniku čisto nov klobuk. Kajpak bi bil gospod državni pravdnik klobuk rad nazaj dobil. Lep čas si je belil glavo, kako bi tatju prisilil, da bi mu ga vrnil, na lepem se je pa le nečesa pametnega domislil.

V vseh bostonskih dnevnikih je na prvi strani velel priobčiti opomin tatu, naj v 24 urah vrne ukradeni klobuk, češ da so ga pri tatvini opazovali in spoznali. Ako klobuka ne bo hotel vrniti, ga bo dosegla roka pravice. Ako bo pa klobuk izročil v 24 urah vratarju bostonskega sodišča, mu bo oškodovalec kaznen velikodušno odpustil.

Drugi dan je državni pravdnik res stopil k vratarju, a kdo popiše njegovo začudenje, ko je na vratarjevi mizi zagledal velik kup samih klobukov. Bilo je nič manj in nič več kot 21 klobukov, ironija usode je pa hotela, da državni pravdnik med njimi svojega klobuka — ni našel. Zaman si je pozneje pravdnik belil glavo, ali je imelo tako slabo vest zaradi ukradenega klobuka res kar 21 ljudi, ali je bil pa prebrisan tat — in to je verjetnejše — še bolj premeten kakor on sam.

Muhasta usoda

London, oktobra. Usoda je včasih res muhasta in tedaj ji pravimo »slučaj«. Tako se je te dni poigrala z dvema nerazdružnima tovarišema iz svetovne vojne, z Johnom Edwardom in Billom Adamsom. V vojni sta se John in Bill bojevala kot dobra prijatelja, deset let

Lesena giljotina — strah kjöbenhavskih pijancev

Kjöbenhavn, septembra. V Kjöbenhavnu so letos imeli veliko senzacijo. Med kjöbenhavskimi pijanci, sploh med tistimi, ki radi pogledajo v kozareček, se je zadnje čase razširila govorica, da imajo v neki predmestni krčmi giljotino za pijance.

Z leseno giljotino pa pijancev niso obglavljali, kakor delajo to pri prvi giljotini, temveč so jim z njeno pomočjo samo pobrali ves denar in vse listine.

Pijanci, ki so že bili pod leseno giljotino, so s svojim pripovedovanjem tako prestrašili svoje pivske bratce, da se je zadnje čase le malo kdo upal okajen na ulico. Vedno so imeli pred očmi leseno giljotino in ujetnika, kako brez moči tiči v njej, medtem ko mu drugi stikajo po žepih.

Za vse to so se začeli zanimati tudi stražniki. Eden od njih se je odločil, da bo poskusil, kako je pod to znamenito giljotino. Neke noči se je napil, prav za prav se je samo delal pijanega in je kolovratil ponoči po kjöbenhavskih ulicah, preklinjal in psoval. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Kmalu je pred njim zrasla iz tal neka postava; neznanec mu je predlagal, naj bi šla skupaj v neko gostilnico, kjer se bosta baje imenitno zabavala. Stražnik je takoj pristal na ta predlog; odrinil je z neznanecem, za njima so šli pa neopazno še trije stražniki.

Tako so res prišli do krčme z leseno giljotino. Lastnik krčme jim je hočeš nočeš moral natanko opisati, kako v njegovi krčmi praznijo pijancev žepi.

Povedal je, da pijanca, ko pride v krčmo, peljejo k nekemu okencu, čes naj pogleda v posednjo sobo, kjer bo videl razne zanimivosti. Kakor hitro pijanec vtakne glavo skozi okence, spuste nanj leseno giljotino, da se ne more več ganiti. Tedaj mu preresešajo vse žepi, mu poberejo ves denar in vse listine in ga nato z avtomobilom odpeljejo v sredino mesta, kjer ga odlože in hitro pobere šila in kopita.

Stražniki so kajpak pri pričeti aretirani lastnika in »krvnike« te nenavadne giljotine. Za svoje lopovščine se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. (ba)

Doma in na potovanju, preden greš spat, vedno:

Chlorodont-zobna pasta

je bilo prav nežno. Pismo sem pa takoj raztrgala, kajti moj mož je zelo ljubosumen in me že tako vsak dan muči s svojo nezaupljivostjo. Prav zato tudi nisem hotela osebno priti na sodišče.

Zdaj je sodnik slikarju verjel. Lahko miselnega Frédéricu so izpustili, a zagrozili so mu, naj v bodoče ne piše več takšnih zaljubljenih pisem, ki ga namesto v ljubljeno naročje pripeljejo pred stroge sodnike in nazadnje še pod ključ.

trenutku je dama odprla. Bila je dostojno oblečena; na sebi je imela temnomodro obleko. Hitro sem se nekaj izgovoril in odšel.

Gospo so menile, da se dami ni bilo treba preoblačiti, ker je zagledala znaneža ji moža; treba bi ji bilo poslati kakšnega mladca. Izbrale so si simpatičnega, mladega hišnikovega nečaka, po sklenitvi miru sta si pa nehala pisati in sta kmalu izgubila drug za drugim sleherni sled. Pred nekaj dnevi je pa prišel John na londonsko policijo in je tamkaj ves začuden spoznal med dvema stražnikoma svojega nekdanjega tovariša Billa.

»Prišel so me, ker sem ukradel tole kolo,« je priznal Bill.

»To je moje kolo,« je dejal John. Kmalu se je pojasnilo, zakaj je Bill prišel pod ključ. Pred dobrim mesecem so ga terjali, naj poplača dolg nekaj funtov, a ker ni imel denarja, je ukradel neko kolo. Kajpak se ni slutilo, da je to kolo last njegovega nekdanjega prijatelja Johna, ki je med tem postal državni tožilec. In muhasta usoda je odločila še to, da je prav John moral Billa obtožiti pred sodiščem. Kajpak ga ni obtoževal, ampak celo zagovarjal, tako da se je Bill izmazal s prav majhno kaznijo.

Ali ste že kaj slišali o otoku Saarku sredi Rokavskega preliva? Tamkaj žive ljudje še zmerom kakor odrezani od sveta, v ljubki, mirni idili, ki se prav nič ne poda v današnje razburkano življenje. Vsi na otoku so si v sorodu, kajti otok je last ene same družine. Glavno besedo ima na tem otoku najstarejša dama, prava vladarica. Vsi jo poznajo po prav imenom madame of Saark. Na

otoku Saarku vladajo prav čudne postave. Tako sme imeti samo vladarica psa in psico, golobov pa ne sme nihče rediti. Na tem otoku se nikoli ni vozil avtomobil in tisti, ki bi ga hotel tam izkreati, bi moral plačati zelo visoko globo, češ da je prekršil otoške postave. Največja blaginja tega otoka je pa — to mi bo vsakdo priznal — da se njegovi prebivalci sploh ne zanimajo za politiko...

V državni bolnišnici v Sydneyu v Avstraliji je te dni umrl neki mlad furmar. Ko so ga zdravniki raztelesili, so presenečeni ugotovili, da je možak imel dve sreci, in sicer obe na desni strani. Zalostno je bilo le to, da obe sreci nista mogli ubogega farmarja obvarovati smrti, ker sta obe hkrati nehali utripati.

Hans Kessler je Hamburga je pred kratkim ujel mlado, še slepo lisičko. Žival se je tako navadila na svojega krušnega očeta, da tudi še zdaj, ko je že precej odrasla, uboga na besedo in kakor krotek pesek priteče, ako jo Kessler pokliče po imenu. To je menda prvi primer, da je lovec udomačil lisičo; toda Kesslerjevi prijatelji — tudi loveci — pravijo, da bo zvito-repka svojega gospodarja še pošteno potegnila za nos, samo da doraste in spozna, da ima opravka z lovecem, največjim sovražnikom svojega plemena.

Prvo dekle po 500 letih

(n) London, oktobra. Na otoku Guernseyu na Angleškem živi družina Kinnersleyevih; ta družina je imela doslej že od leta 1438. same moške potomce. Ze 500 let se jim torej ni rodila nobena deklica. Te dni je pa vendar štorklja prinesla v zibelko h Kinnersleyevim majhno bitje ženskega spola. Veselje vse družine je bilo nepopisno. Skoraj vse otoške prebivalce so Kinnersleyevi povabili h krstu male deklice, ki je dobila ime Suzana.

Na slavnostni pojedini je vstal sam otoški guverner in spregovoril ob tako pomembnem dogodku nekaj besed. Poudaril je, da je zadnje dekle, ki se je te rodbini rodilo — ime ji je bilo Mary — doživela čast, da so jo sprejeli na angleški dvor in jo tam tudi vzgojili. Vse odtlej so se rodbini Kinnersleyevi rodili sami sinovi; ko so odrasli,

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Kaj bi storili z 10 milijoni dinarjev, ako bi jih imeli? Morda bi jih naložili v kakšno banko in živeli od rente. Morda bi šli na potovanja v daljne dežele, morda bi si kupili gradček na deželi in hodili na lov, morda... Samo nečesa ne bi storili. Ne bi si dali zgraditi kopalnice iz suhega zlata in drugega kamenja. Prav to pa delajo vsi bajno bogati Američani. Tako je izdelovalce takšnih dragocenih kopalnic Mr. Ira J. Brummett zgradil v dobrih starih časih lepo število kopalnic iz suhega zlata. Kopalna kad je bila iz rdečega marmorja in iz oniksa, pipe so bile pa iz čistega zlata. Celu kadni bazešek je bil iz zlata in okrašen z dragocenim safirjem... Da, da, ti Američani!

Srednja pot, najboljša pot, pravi naš slovenski pregovor. Žal se le malo po njem ravna. Pretirana materinska ljubezen je zapeljala Angležinjo Mary Burmanovo, da je s svojo vzgojo svojem sinu več škodovala ko koristila. Tako pikolovsko je namreč pazila nanj, da ubogi dečko še v šolo ni smel, da ne bi pač dobil kakšne nalezljive bolezni; prav tako ni smel jesti ne jaje in ne mesa, da si ne bi pokvaril želodca. Poleti in pozimi je moral biti fanteček doma pri hermet-sko zaprtih oknih, zato ni čudo, da je duševno in telesno zelo zaostal. Ko so za to trpinčenje zvedele oblasti, so water prijele, ji otroka vzele in ga oddale v neko vzgojevališče. Matere

KOLESA

damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah.

NOVA TRGOVINA
TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA 36
nasproti Gospodarske ceste

Za kolesa samo »Durlin-lake«

Državna razredna loterija

Žrebanje
I. razreda

12. oktobra 1938

Dobitki: 2.000.000— 1.000.000—
500.000— 400.000—
300.000— 200.000—

itd. v skupnem iznosu od

din 64 mil. in 991.000—

Cena srečk za vsak razred:

	1/4	1/2	3/4
din	200—	100—	50—

Izplačilo dobitka takoj in brez odbitka!

Poznano solidno, strokovno in diskretno poslovanje!

Glavna kolektura državne razr. loterije

A. REIN IN DRUG

ZAGREB

Ilica 15 — Gajeva 8

So postali zdravniki ali vojaki; tako so vrli člani te rodbine zvesto služili svoji domovini.

Razumljivo je, da je rojstvo hčerke zbudilo pri vseh družinskih članih in sorodnikih velikansko veselje in zadovoljstvo. Babica je bila celo tako vesela, da nekaj minut niti govoriti ni mogla...

Borba s čikaškimi gangstri

(n) Čikago, oktobra. Gangstre vidimo kvečjemu v kriminalnih filmih in hkrati skoraj pozabljamo, da so res na svetu in da se jih morajo Američani pošteno otepati. Tako so te dni trije gangstri vdrli v neko čikaško igralnico in zahtevali, naj se gostje postavijo s hrbi ob steno, vzdignejo roke in jim po vrsti izroče denarice.

Ravnatelj igralnice se je temu pozivu uprl, tedaj so gangstri meni nič tebi nič pričeli streljati. Nastala je strašna zmeda; prav to zmedo je izrabil eden izmed gostov, stekel na ulico in poklical na pomoč policijo. Ko so v igralnico vdrli policisti, so gangstri spoznali, da jim bo trda predla, in pričeli so se ogledovati za primernim kritjem. Skril so se za mlado blagajničarko, misleč da se tako policija ne bo upala streljati. Vzlic pretresljivim prošnjam prestrašenega dekleta, je pa policija morala streljati. Blagajničarko je ranila, prav tako enega gangstra, dva zločinska tovariša pa sta zbežala. Pričela se je razburljiva gonja po ulici, policija in gangstra so streljali drug v drugega kakor za stavo. Ljudje so prestrašeni bežali v stranske ulice in veže. Naposled so policisti gangstra tako obstrelili, da sta se le morala vdati.

Res, kakor v kriminalnem filmu...

Podgane vdrle v Boston

(n) Lincoln, septembra. »Daily Herald« poroča, da so v mestu Boston v lincolnski grofiji na Angleškem vdrle podgane. Prebivalci so proti ostudnim živalim skoraj brez moči. Mesto je poplavilo svojih 60.000 podgan t. j. toliko, da pridejo na vsakega prebivalca kar tri podgane. Mestna okolica, ki je zelo močvirnata in preprežena s kanali, in mesto samo s svojimi žitnicami, sta kaj ugodni bivališči za podgane, kajti tam dobe mnogo hrane.

Podgane so velike ko domači zajci in obležejo vse hiše in stanovanja; sprehajajo se po spalnicah in otroških sobah. Gospodinje najdejo steklenice za mleko, ki so jih postavile mlekarice zjutraj pred vrata, prazne, kajti podgane so izpile vse mleko. Vsa oblastva so zdaj pridno na delu; pripravljajo namreč prave vojni načrti proti podganam.

SIROM PO SVETU

v 20 vrsticah

Hud požar je te dni nastal v Bariju v Italiji zaradi eksplozije v petrolejskem skladišču »Anic«; požar se je izredno hitro razširil, pri reševanju se je več ljudi smrtno ponesrečilo.

Kalifornijski ekspres je zaradi napačno postavljenih kretin zavozil te dni na napačen tir in trčil v neki drug vlak; 11 ljudi mrtvih, 107 ranjenih.

Chamberlainova daljina« so po predsedniku angleške vlade Chamberlainu krstili pariški vrtnarji neko cvetlico, ki so jo razstavili te dni na veliki pariški vrtnarski razstavi. — Prva notarka v Evropi je te dni postala gospa dr. Andra Kozakova iz Prage. — Kardinal Pacelli, vatikanski državni tajnik, se je te dni na avtomobilski vožnji iz Castela Gandolfa v Rim nevarno ponesrečil.

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Slepec

Pred nekaj dnevi sem bil priča nekega obžalovanja vrednega prizora, ki spada v zrcalo naših dni.

Po malo obljubeni ulici v Mariboru gre po ozkem pločniku po vsem mestu znani slepec, ki se preživlja z igranjem harmonike. Počasi gre naprej in si pomaga s palico. Nasproti mu pride mlada, elegantna gospodična, stara približno 20 let, in se tako hudo zaleti vanj, da je le njegovemu vajenemu koraku pripisati, da ni teletnil na tla.

Medtem je seveda lepi gospodični stopil na še lepši čevlček, na kar ga je pričela obsipati z raznimi surovimi priimki, kakor n. pr.: »Du Trottel, du...« itd. Godrnjaje si je očistila čevlček in brez sramu odhitela dalje.

Zares obžalovanja vreden dogodek. Torej na takšno mlado, lepo gospodično bi moral paziti ubog slepec, in ne obratno.

Če bi vedeli...

Zadnjič sem imel z mnogimi drugimi priložnost opazovati porast ljubljanskega prometa. Kje? Pri prehodu na Tyrševi cesti je bilo. Zapornice zaprte — vlaka pa od nikoder. Medtem so se zbirala vozila vseh vrst in množica je mirno in vdano čakala v vročini in prahu. Čez 25 minut je počasi prisopihal vlak in se na prehodu ustavil za nadaljnjih pet minut. Ob njegovem odhodu je bilo pred zapornico 17 avtomobilov, med njimi trije avtobusi, kolesarjev več ko 50, mnogo pešcev — in to vse na eni strani, na drugi pa nič manj.

V sedanjih napredni dobi se pojavljajo v čedalje večjem številu skupine ljudi z naslovi: Odbor za gradnjo cest... Odbor za zvezo z morjem... Eden izmed mnogih ima naslov: Odbor za poglobitev ljubljanskega kolodvora. Ima načrte, namene, probleme v vseh oblikah in o vseh možnostih. Prerešali so stvar na vse strani, sklepa pa od nikoder.

Mislil pa, če bi morali poklicani krogi dan za dnem čakati po 30 minut v vročini in prahu ali pa v mrazu in blatu kakor mnogi, ki domujejo onstran zapornic, se bi delo dovršilo še v krajšem času, kakor je maršal Marmont zgradil ceste v Dalmaciji.

Na napačen naslov

P. n. uredništvo
»DRUŽINSKEGA TEDNIKA«, Ljubljana.

V maju sem vam poslala članek za »Zrcalo« glede dr. Kidriča Prešernove knjige, na katere II. del čakamo naročniki (ki smo plačali že vnaprej) dobri dve leti. Članka mi niste priobčili. Zanima me, zakaj ne? Knjige namreč še do danes nimamo!

Z odličnim spoštovanjem L. V.

Junaštvo v planinskih kočah

Pred nekaj dnevi sem bil v planinah. Lepo je tam. Saj ni mogoče opisati lepote obokov, vso srečo, ki jo človek čuti v trenutku, ko zagleda pod seboj v daljavi nepokojno in nemirno dolino, pa pri tem iznenada občuti in spozna božanstvo planin: mir.

Poln tega božanskega občutka sem dospel po krajši turi do koč, kjer sem se z drugimi turisti kmalu spravil spat na skupno ležišče. Spati pa ni bilo mogoče. Proti večeru je namreč prišla v koč kopica mladih razigranih turistov, ki so svojo dobro voljo vztrajno oznanjali po vsej koči. Že smo mislili, da bo kmalu nastal mir, ko so okoli polnoči stopnice zaškrpale pod težkimi koraki junakov, ki so zares junaško, čvrsto stopali v skupno spalnico. Takoj smo opazili, da so nekateri turisti vinjeni, kar so nam znali tudi dokazati, ko so skozi okno oddajali svojo prekomernost. Nekje doli pod oknom sta se jim odzvala še dva junaka v duetu. Bilo je res čudovito za poslušalce, ki takšno »godbo« ljubijo in se ob njej zabavajo!

Pa ne mislite, da se hočem pritožiti zaradi prikrasane počitka. Ne, to me ni toliko bolelo. Pač pa mi je bilo zelo hudo, ker so tu gori, v raju miru in lepote kalili mir, lepoto narave in iskali v alkoholu razvedroba baš sami mladi inteligentni ljudje, ki so se lahko zavedali in mogli čutiti, kje so. Da se ne bi taki mladi ljudje vsaj v planinah spozabljali, bi bilo dobro, če bi osrednje društvo SPD poskrbelo, da bi se njihovi predpisi glede miru v kočah tudi uveljavili, in če bi dajali alkoholno pijačo turistom samo za okrepčilo, a ne za razgrajanje in onečaščenje planinskih koč.

NEKRVAVA

Po knjigi Renéja Belbenoita
»Dry Guillotine«

Uvod

Letošnje poletje je izšla v Združenih državah knjiga »Dry Guillotine« (po naše »Suha (t. j. nekrvava) giljotina«). Napisal jo je s Hudičevih otokov pobegli francoski kaznjene René Belbenoit. Že njen podnaslov — »Petnajst let med živimi mrtveci« — vse pove. Knjiga nezasišanih grozot, knjiga kulturne sramote dvajsetega stoletja, knjiga ki huje obtožuje sistem francoske deportacijske justice, kakor bi ga mogla še tako brezobzirna in Francozom sovražna propaganda. (Resnici na ljubo je treba pri tej priložnosti pripomniti, da je Blumova vlada v načelu odpravila deportacijo kaznjencev v Guyano; toda korak od načelnega sklepa do njega popolne izvedbe še do danes ni storjen. Op. ur.)

Knjigi je napisal predgovor William La Varre, član Britanske zemljepisne družbe. Za razumevanje pretresljive

tira na Guyano. Medtem so ameriška človekoljubna društva ukrenila vse potrebno, da izprosi od Francije njegovo pomilostitev. Ali je njihova prošnja dosegla kakšen uspeh, nam ta trenutek, ko to pišemo, še ni znano.

Opomba uredništva.

Nekrvava giljotina

1 Na kaznjenjski ladji

Leta 1920. — tedaj mi je bilo šele 21 let — so me obsodili zaradi tatvine na osem let ječe. Svojo kazen sem moral odsesti v kaznjenjski koloniji francoske Guyane.

Ladja kaznjencev, ki sem z njo potoval, je vozila še 680 drugih obsojencev; razdelili so jih po jeklenih kletkah v notranjšini ladje. V vsaki

Vkrcavanje kaznjencev na vlačilec, ki jih bo oddal kaznjenjski ladji »La Martinière«, zasidrani pred otokom Ré na francoski atlantski obali

Belbenoitove povesti je ta predgovor neobhodno potreben; zato ga v celoti ponatiskujemo.

Predgovor knjigi

»Nekrvava giljotina«
Napisal William La Varre

Meseca maja 1. 1935, ko sem se mudil na britanskem otoku Trinidadu, je pristal na obali neokreten indijanski čolnic, poln vode. V njem je sedelo šest sestradanih Francozov — kaznjencev, ki so zbežali iz kazenske kolonije na Hudičevih otokih. Begunce so pripeljali k pristaniškemu uradniku, da jih zasliši. Ko je slišal njihovo povest, je z značilno angleško športnostjo dejal: »Ne bom poslal teh nesrečnežev k francoskemu konzulu. Francoska Guyana je sramota za vso sodobno civilizacijo!«

Petorica beguncev so bili visoki, krepki mošče — mošče brutalne zunanjosti, brutalne miselnosti, brutalnih manir. Šesti je bil pa nenavadno majhen in droben, komaj 1 m 50 visok in ne verjamem, da je tehtal več ko 40 kil. Vse njegovo imetje je bil v ovoščeno platno zavit paket in v njem svojih 15 kil drobno popisane papirje: dnevnik 15 let kaznjenjskega življenja na Hudičevem otoku; najpretrajnejši dokument, kar sem jih kdaj koli imel v rokah.

»Ali bi mi zaupali svoj rokopis, da ga pošljem založnikom v Združene države?« sem ga vprašal. »Saj ne morete pričakovati, da bi še kdaj užival svobodo. Morje vas bo pogotnilo, ali vas bodo pa ujeli in poslali nazaj na Guyano.«

Toda mož je odbil mojo prošnjo in tako sem že mislil, da ga ne bom nikdar več videl in da se bo tudi njegova življenjska povest za zmerom izgubila. Pa sem se zmotil. Renéju Belbenoitu se je vendarle posrečilo, pristati v Združenih državah. Tudi svojo knjigo — »Dry Guillotine« — je srečno spravil na varno.

Danes, leta 1938, je Belbenoit sama kost in koža; skoraj popolnoma slep, brez zob in malaričen sam dobro ve, da ne bo več dolgo med živimi. Njegovo edino upanje je, da bi z objavo svoje knjige vsaj eno dosegel: odpravo kaznjenjske kolonije na Hudičevih otokih.

René Belbenoit živi danes v New Yorku; oblastva so mu dovolila, da sme ostati na ameriških tleh do 15. septembra t. l., čeprav je francoska vlada že v marcu zahtevala njegovo izročitev, da ga vnovič depor-

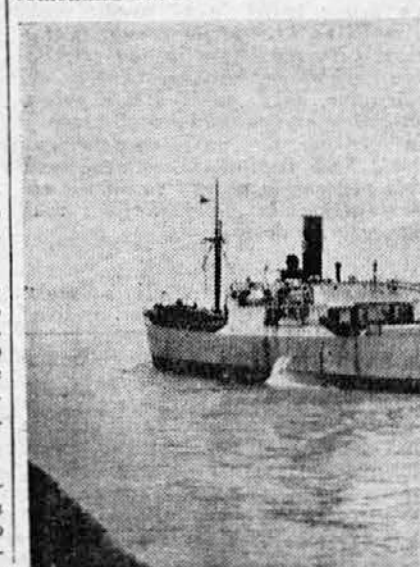
takšni kletki« je bilo 80 do 90 kaznjencev. Za vsak par nog je bilo komaj en kvadratni yard (nekoliko manj ko en kvadratni meter) prostora.

Da bi lahko vsak hip zadušili morebiten upor, so imela tla kleti odprta, ki so skozi nje lahko spustili vrelo paro. Uporne obsojence so pošiljali v vroče celice, pločevinaste celice za spanje, tik ladijskih strojev, in tako nizke, da se človek v njih ni mogel niti vzravhati.

V teh celicah se je pomenek kajpak pletel o Guyani in o begu. Nekateri kaznjenci so imeli zemljevide Južne Amerike, iztrgali so jih bili iz atlantov; ves svoj čas so porabili za podrobno proučevanje teh zemljevidov, učec se imen rek in mest okrog Guyane in izgovarjajoč besede, ki jih še pred nekaj meseci niso niti poznali: Paramaribo, Venezuela, Orinoco, Oyapoc....

Kmalu so se pričele oblikovati skupine. Med njimi je bila posebno izrazita skupina samih tetovirancev, ki so že lepo vrsto let preživeli v vojaških zaporih v Afriki in poznali vse trike. Sprva so imeli tobak in posebne ugodnosti, tako da so takoj lahko organizirali kvartalske partije. Z njihovih debelih ustnic so se vsipale psovke. Ponoči so kradli vse, kar jim je prišlo pod roke, in svoj plen prodajali mornarjem, ki so s palube, skozi odprtino v boku ladje spuščali v strnišče žico. Za vsak zavoj ukradenega blaga so dobili po pet do šest zavojčkov tobaka.

Lepega dne sta se dva obsojenca — že dolgo sta se postrani gledala — spoprijela z noži, ki sta si jih naredila tako, da sta žlice obrusila na cementnih tleh.

Parnik »La Martinière«, ki vozi kaznjence na Hudičeve otoke

Vsi smo se v vrsti postavili pred rešetke, da bi borilca prikrili budnim očem paznikov; tetoviranci so pa pričeli peti, da bi udušili krike borilcev. Eden od naših bojevitih petelinov se je spotaknil in njegov nasprotnik se je ravno pripravljati, da ga zabode. Tedaj so pa pazniki — menda so slutili, da se nekaj plete — vdrli v celico s samokresi v rokah. Kaznjence, ki je bil podlegel, so vsega krvavega prenesli v ladijsko bolnišnico, njegovega nasprotnika so pa poslali v eno izmed vročih kletk, kjer je ostal do konca vožnje.

Kolikor bolj smo se bližali tropskemu pasu, toliko strašnejša sta postajala vročina in pomanjkanje zraka v celicah. Tri četrtine vseh kaznjencev niso imele ničesar na sebi razen brisač okrog pasu. Voda se je pokvarila in mornarji so sipali vanjo permangan, da smo jo mogli piti. Dovolili so nam, da se dvakrat na dan ohladimo pod prho. Mornarji so z brizgalno cevjo prišli k nam in so polivali razgrete ljudi s svežo slano vodo. To je bilo res prijetno hladilo.

Neko jutro smo na obzoru zagledali obalo in nekaj ur pozneje so nas izkrcali. Sprejela nas je skupina črncev, ki so v vrsti stali ob obali. Črnce so se sladko smejale in krilile v rokami v smeri proti nam. Narobe je bila pa gruča belcev, ki so tudi prišli k sprejemu — sami bivši kaznjenci, zdaj sicer že svobodni, a obsojeni, da morajo ostati v Guyani — silno zane-marjena. Večidel so bili — bosonogi in razcapani, kakor so bili — tako bedni, da jih celo naš prihod ni zdramil iz njihove otopelosti.

2

»Tobaka! Tobaka!«

Takoj so nas odpeljali v taborišče »Saint Laurent«, kjer so nas zaprli v kolibe, v skupinah po 60. Kmalu nato se je prikazalo pred zamreženimi okni kakšnih pet ljudi.

»Tobaka?« so šepetaje ponujali. »Kave? Banan?«

»A kako vam bomo plačali?« sem jih vprašal. »Nimamo denarja.«

»Z obleko,« so nam odgovorili in začeli naštevati cene. Par hlače so cenili na 2 franka, srajco poldrugi frank, odeva na pet frankov.

Eden izmed kaznjencev je prodal par hlače, drugi srajco... To noč je imel vsakdo svoje cigarete in prgišče banan.

Drugo jutro po našem prihodu nas je kaznilniški ravnatelj zbral na dvorišču in nas opozoril, naj ne tvegamo bega.

»Tu v Guyani uživate veliko svobodo,« nam je dejal, »lahko skušate pobegniti, kadar se vam zahoče. A ne pozabljajte, da imamo dva paznika, ki sta venomer na straži: džunglo in morje. Vem, da bo v pičlih dveh tednih že marsikdo izmed vas v džungli; prav tako pa tudi vem, da se bodo vsi hitro vrnili v svoje ječe ali v bolnišnico, razen onih, ki jih bodo mravljje tako izgrizle, da bodo kakor živi okostnjaki obležali v džungli.«

Nato so nas zdravniško pregledali. Prav vsi, bolni in zdravi, smo jim bili sposobni za vsakršno delo. Ko sem zdravniku pokazal, da imam pravico do vojne pokojnine, mi je odkazal lahko delo; ta odredba me je pozneje obvarovala mnogih nadlog.

Dognal sem, da so morali vsi tisti kaznjenci, ki so jih proglasili za sposobne — mladi ali stari in ne glede na njihov prejšnji poklic — opravljati isto delo. Zato pa od 700 kaznjencev — toliko jih pošljejo na leto tja dol — umre že koj prvo leto v tam vlažnem in nezdravem podnebnju 400 nesrečnikov. Tako ostane število kaznjencev zmerom isto. Ko prispejo novi kaznjenci, poskoči število kaznjencev na 3.500; kmalu je pa bolnišnica polna bolnikov, nekateri poginejo v džungli

Vsak
nima toliko denarja, da more potovati v kopališče
Toda vsakdo
bi moral dati za zdravje letno 100 — 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci iz
Radenskega zdravilnega
kopališča Slatina Radenci
(pri Mariboru)
Zahtevajte gratis prospekt!

in v 12 mesecih, preden pripeljejo novo pošiljko kaznjencev, pada število obsojencev spet na 2.800. Politika državne uprave stremi za tem, da ubija in ne da kaznuje.

3

Kako kaznjenci živijo

Šest mesecev po svojem prihodu živijo kaznjenci dan za dnem enolično življenje, življenje, ki se skoraj ne razlikuje od živalskega. Hoditi morajo bos, ker so leseni čevlji, ki jih ob prihodu dobe — vzlic nešteti protestom mnogih guvernerjev — neuporabni za tamkajšnje okolice. Spodnje perilo in nogavice navadno vsi takoj prodajo. Zjutraj se ljudje niti ne umivajo, ker ni v kolibah nikoli dovolj vode.

Vsak kaznjenece hrani peščico svojega denarja in drugo skromno imetje v aluminijasti cevi, dolgi kakšne tri palce (8 cm).

Domov pišejo kaznjenci vse redkeje in redkeje. Stiri meseci morajo preteči, preden dobe odgovor. Okolica te nesrečneže neusmiljeno užene in jih onesposobi, da si svoje misli delijo z zunanjim svetom.

Nič ni poskrbljeno za versko življenje obsojencev: zanje ni cerkve, ne duhovnika in celo knjig ne dobe.

Jetnik mora biti res močne narave, da lahko kljubuje takšnim telesnim in duševnim razmeram. Jaz sem bil majhne rasti, telesno slab, nevažen težkega dela. Vpraševal sem se, kako dolgo bom mogel to prenašati.

Teden dni po našem prihodu so me hkrati z 12 drugimi obsojenci poslali v »Nouveau« (Novi), taborišče oddaljeno kakšnih 14 milj od obale. V naše začudenje so nam pokazali pot in pustili, da smo šli sami skozi džunglo, brez nadzorstva.

(Dalje prihodnjič.)

Humor

Odločnost

Ema je zelo odločno dekle. Vsa razburjena je prihitela domov:

»Pomislil, mama, pravkar me je hotel neki neznanec na stopnicah poljubiti!«

»No, in...?«

»Kaj se je potem zgodilo, ne vem,« je odgovorila. »Zdravnik upa, da se bo izlizal.«

Noče darila

Sedela sta pri domačem ognjišču.

Kati je vprašala: »Mirko, kaj naj ti podarim jutri za rojstni dan?«

»Nič!« je vzkipek on. »Še danes moram plačevati obroke tvojega zadnjega darila, ki si mi ga dala za rojstni dan!«

Škotska

Škot ne prenese, da bi šlo kaj v nič.

Neki škot je našel na ulici steklenico joda. Obručal jo je na vse strani, se popraskal za ušesi in s skrbjo premišljeval, kako bi zdravilo najbolje uporabil.

Potlej se mu je zabliskalo. Potegnil je nož iz žepa in se vrezal v prst, potlej je pa zmagovalno pomazal rano z jodom.

Velika izbira

V Tel-Avivu v Palestini je neki Arabec odprl majhno kavarno. Na vrata je prbil tale cenik:

Navadna kava: 1/2 piastra.

Kava: 1 piaster.

Boljša kava: 1 1/2 piastra.

Posebna kava: 2 piastra.

Pristna kava: 3 piastra.

Turška

V okolici Carigrada je živel v neki vili imam (mohamedanski svečenik). Ponoči je v svojem vrtu zaslišal šum.

Pograbil je puško, odprl okno in zagledal, kako se neka bela senca plazila med drevmi. Pomeril je in zavpil: »Če takoj ne izgineš, bom ustrelil.« Tako je zavpil enkrat, dvakrat, trikrat. Senca se pa za njegove grozljive še zmenila ni, zato je sprožil.

Potlej je šel na vrt in tedaj je spoznal, da je preluknjala svojo lastno srajco, ki jo je bil popoldne opral in jo dal sušiti.

Tedaj je vzdignil roke proti nebu in vzkliknil: »Alah je velik! Alah je velik! Zahvaljujem se ti, Alah, da si mi vdahnil misel, da sem opral srajco, kajti če je ne bi bil opral, bi bil jaz ostal v njej in če bi bil ostal v njej, bi bil zdaj mrtev!«

Duševni bon-ton

Bon-ton sem, bon-ton tja, bon-ton na levo, bon-ton na desno, skratka bon-ton povsod. Pri jedi, pri obleki, na promenadi, na plesu, na potovanju, ob veseljih in žalostnih dogodkih v življenju; povedala sem že, bon-ton povsod. In vendar ga tako redko srečam. Kajti bon-ton se ne zveni za zlikano obleko in ne za ljube oblake, nič nima skupnega s kaviarjem in ne s pogrebom I. razreda. Pravi bon-ton namreč, duševni bon-ton.

Tega iščem, žal pogosto zaman. Včasih ga pa vendarle srečam in to plo mi postane pri srcu. Videla sem ga sredi, na obrazu preprostega tramvajskega sprevodnika. V tramvaju je stopila stara ženica z bolno nogo. Sprevodnik jo je nežno dvignil kakor lastno mater in jo spremenil v sedeža. Nezanimiva, vsakdanja, omladna zgodba, poročate. Ne, ljubi moji, nikakor ne! Bil je bon-ton v svoji najvišji obliki, v ljubezni do bližnjega.

Med mladimi ljudmi je dandanes za čudo malo duševnega bon-tona. Morda je temu kriva borba za kruh, morda splošna površnost današnjega življenja. Dandanes se mlado dekle ne bo zlepa sklonilo, da bi pobralo zavitek, ki je padel starejši gospe iz rok. Če se pa to le zgodi, je dogodek tako redek, da nam ga pošljejo čitatelji v žurnal kot dokaz, da vpljnost še ni izumrla. Dokaz, boljše izjema, ki potrjuje pravilo...

Na plesu pokažejo mladi gospodiči, da jim je duševni bon-ton spanskus. Plešejo samo lepote in samo bogatince. Vse druge žalostno sede in si žele, da bi nikoli ne prišle na ples, da ne bi nikoli videle, da dandanes moški svet ceni samo bogastvo in lepoto. Drugače je na dijaških plesih; tamkaj je kajpak še zmerom doma tovarištvo.

Ko bi ljudje na duševni bon-ton vsaj pol tako pazili kakor na zunanji bon-ton, bi bilo čudovito lepo na svetu. Tudi bi potrebovali sicer h otrokove mu krstu prinesel namesto zlate verižice samo šope cvetlic, a dejal bi: »Bog daj, da bi bil ta otrok najboljši, najpleši, kar jih je kdaj videl svet.« Zdaj pa prinese zlato verižico ali hranilno knjižico, zvečer pa pripoveduje svojim prijateljem: »Otrok je pa že tak, prav tako grd bo kakor stari in prav tako neumen kakor stara.« Srečnim roditeljem je pa še pred pol urice kadil: »Čudovit otrok, ne bo mu par, ko doraste.« Res, kakšna globoka razlika med zunanjim in duševnim bon-tonom!

Clovek s samo zunanjim bon-tonom izreče sozljaje, za hrbtom pa meni: »Koliko bodo neki podedovali, najbrže se je o pravem času umaknil na drugi svet.« Ženska s samo zunanjim bon-tonom pride v vas k svoji prijateljici opoldne, ko je največ dela zato, da bi pokazala svojo novo obleko; deveta skrb ji je, ali je njen obisk dobro došel ali ne.

Mnogo ljudi živi na svetu z eno samo mislijo, z mislijo, da se ves svet vrti okrog njih in samo okrog njih. Kakšen zmoten nazor! Upam, da ti, ki to bereš, nisi ena od tistih, ki jim je prvo in zadnje bon-ton, družabni bon-ton in ne duševni. Družba je naredila že mnogo krivice, dobro srce pa se nobene. Zavedaj se torej, da je družabni bon-ton brez duševne podlage prav kakor klasje brez zrna.

Novi klobuki

Oktober je mesec novih klobukov, prav tako kakor je december mesec praznikov in daril. Praktična ženska odloži kupovanje klobukov do oktobra, kajti šele ta mesec dobi jasno sliko, kakšni klobuki bodo bodočjo jesen in zimo v modi.

Letos nam oktober nedvomno prinaša najsvetovnejše in najbolj muhaste klobuke, kar smo jih videli v poslednjih letih. Modistke so izruple vso zalogo domislekov, oblik, barv in okrasij. Ne čudite se, ljube bralke, tudi ve jih boste kupovale in nosile, te ljubke, male nestvorke, ki se tako

Pri kožnem vnetju in izpuščajih dojenčkov, pri razpokanih in razbolelih prsih mater čudovito učinkuje pravo rastlinsko mazilo

»OKAMA«

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, škaf. din 8.-. Razpošilja proti predhodnemu nakazilu dln 10.-.

LEKARNA MR. JOŽE OBLAK
Št. Vid nad Ljubljano

samozavestno ponajajo z imenom 'klobuki'.

Moderne pričeske z lasmi, pomaknjene s tilnika navzgor, so prinesle tudi čisto novo obliko klobukov. Na splošno bomo nosile čepice in klobuke globoko pomaknjene v čelo, da bo ozadje glave prišlo do veljave, da bo videti vsa kopic kodrkov, ki tako ljubko kraljujejo na vrhu moderne pričeske. Tudi solidni športni klobuk se je moral prilagoditi novi modi, postal je višji in je precej podoben cowboyskim klobukom — najbrže se jih še spomnite iz filmov. Tudi široki slikoviti klobuk, ki ga nosimo povezenega na teme, je spet v modi.

Letošnji klobuki so prave umetnine iz brokata, baržuna, klobučevine in ptičjega perja. Okrasje je res čudovito in eksotično: kurja peresa so prav tako moderna kot nojeva, nekateri klobuki imajo pa za okrasje kar cela gnezda ali pa kar cele ptičke. To so pariški modeli, a ne verjamem, da bi pri nas imeli kaj prida uspeha. Posebna novost je okrasje iz krzna. Pogosto so čepci izdelani iz nizkega gladkega krzna, iz perljancja, iz seala ali kakšnega drugega nizkega krzna.

Na mnogih klobukih je edini okras lisičji rep. Krzneni klobuki kraste pa z novejimi peresi.

Nekateri klobuki z bogatim pernatim okrasjem spominjajo na pernata omelca, ki smo jih njega dni uporabljali za čiščenje cilindra pri petrolejski svetilki. Pogosto je na vrhu klobuka nekakšno pernato omelce, presenetljivo spominjajoče na okrasje, ki ga imajo na glavah cirkuški konji. Poleg teh eksotičnih klobukov je letos v modi tudi pravi pravcati cilindar za ženske, kajpak iz blestečega velurja. Za mlajše dame so pa priporočljive koketne čepice v slogu cesarice Viktorije. Te čepice nosimo čisto na vrhu glave, potegnjene nekoliko navzdol, na oči, in privezane s svilnimi trakovi ali pa s tenčico pod brado.

Klobuki! Klobuki! Klobuki! Ze so jih razstavile tudi naše modistke, že jih srečujete na glavicah bogatih, elegantnih lepotic. A ne dajte, da bi vas prvi modeli zapeljali v skušnjava! Kupite le takšen klobuk, ki se bo podal k vašim oblekam in — kar je važnejše od mode — k vašemu obrazu!

Teta Meta

ŠPORTNI SWEATER ZA ZAČETNICE V PLETENJU

Spomladni in jeseni nosiš takšen sweater h kratkim rokavom, h klasičnim 'srajčnim bluzam' ali pa k lahkim oblekam v pastelnih barvah. Pozimi ti bo pa sweater, posebno v temnejši barvi, zelo dobro došel pri zimskih športih, drsanju, smučanju in sankanju. Takšni sweatri so priporočljivi posebno za tiste, ki nimajo rade dolgih volnenih rokavov.

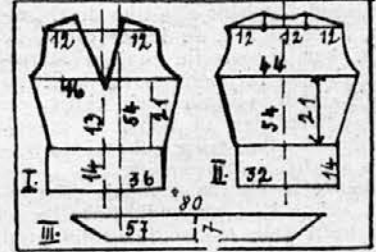
Za sweater potrebuješ 300 gr volne 'Pergole' poljubne barve in dve dolgi igli, debeli 3 mm.

Vzorček je otroško lahak, skratka same desne petlje. Delaš torej: 1. vrsta

same desne, 2. vrsta same leve, 3. vrsta same desne, 4. vrsta same leve itd. Precej visok rob spleteš pa v navadnem robovnem vzorčku dveh levih, dveh desnih petelj.

Vzorček je lahak, prav tako tudi kroj. Ker hočem pa omogočiti vsem našim čitateljicam, da bodo znale pravi

vilno plesti bluze, pulovre, jopice in sweatre po naših krojih in vzorcih, in ker je prav današnji sweater za pouk primeren, vam bom delo bolj natanko opisala.

Hrbet: Nasnuj 104 petlje in plet 14 cm v robovnem vzorčku; dalje plet v navadnem vzorčku samih desnih petelj. Na vsake 3 cm pridaš na vsaki strani po 1 petljo — in sicer 6 krat. Pri 35 cm višine prični oblikovati izrez za rokave, tako da na vsaki strani pletilke snameš najprej 4 petlje, potem 2 krat po 3 petlje, 2 krat po 2 petlji in 3 krat po 1 petljo. To ponavljaš na vsaki 2 vrsti. Plet nato naravnost 15 cm visoko in oblikuj rame, tako da snameš 5 krat po 28 petelj na vsaki strani, kar pa petelj ostane, jih snemi vse hkrati.

Prednji del: Nasnuj 116 petelj in plet v navadnem robovnem vzorčku 14 cm visoko. Potlej plet v samih desnih petljah kakor pri hrbtu, t. j. na vsaki strani pridaš 1 petljo, na vsake 3 cm, in sicer 6 krat. V višini 13 cm razdeli delo na dve enaki polovici in prični plesti vratni izrez, kajpak vsako polovico posebej. Desna polovica: Na vsake 2 cm snemaj po eno petljo, 13 krat. Na drugi strani, kjer oblikuješ izrez za rokave, snemaj hkrati 10 petelj, nato hkrati 4 petlje, nato 2 krat po 2 petlji in 3 krat po

1 petljo. Plet nato naravnost 6 cm visoko in pridaš 3 krat po 1 petljo, na vsake 2 cm. Oblikuj ramo pri 54 cm višine, tako da v petih vrstah snameš 35 petelj. Pri izrezu pa potem, ko si 13 krat snela po 1 petljo na vsake 2 cm, plet kar naravnost do ram.

Ovratnik: Nasnuj 170 petelj in plet v robovnem vzorčku. Plet 2 vrsti, ne da bi kaj snemala ali pridašala, potlej pa snemaj po eno petljo v pričetku vsake vrste, in sicer 26 vrst. Kar ostane zdaj petelj, jih snemi vse hkrati.

Obrobek pri izrezih za rokave: Nasnuj 100 petelj in plet 2 cm visoko v navadnem robovnem vzorčku. Spleti dva takšna obrobka.

Vse delo lažno polkaj, a samo tam, kjer so same desne petlje, robovnega vzorčka pa ne likaj, sicer se ne bo lepo oprijel pasu. Sešij prednjik in zadnjik, nato pa prišij rob pri rokavih. Prav tako prišij tudi ovratnik, kajpak s šivi, ki jih na lice ne bo videti.

Kakor vidiš, pletenje ni nikakšna posebna umetnost, dela se moraš lotiti pač tam, kjer je najlažje. Za sweater, ki ga vidiš na naši današnji sliki, res ni potrebno posebno znanje, dovolj je, da znaš držati pletilko v rokah in plesti preproste vzorčke iz levih in desnih petelj. Tista, ki se ni nikoli pletla in bi se rada naučila te umetnosti, bo imela tu lepo priložnost, da se bo pričela učiti pletenja kar najbolj praktično in lahk.

Moderen športni sweater je dokaj drugačen kakor oni, ki smo ga nosile pred več leti. Novost je v njegovem kroju. Ker je njegov namen, da nas greje, čeprav nima rokavov, mora biti iz precej debele mehke volne in dokaj dolg, da sega skoraj do bokov. Modna muha je novi globoki koničasti izrez. Kajpak ga lahko nadomestiš z okroglim, a potlej sweater ne bo več tako moderen. V ta globoki izrez zavežeš ljubko pisano pahovko.

Kadar občuduješ izbrano garderobo

Ženski razgovori

Gube, Štajersko: Svetovala vam bi, da se posvetujete z zdravnikom-dermatologom. On vam bo vedel zanesljivo svetovati, ali bi bilo za vas primernejše zdravljenje z elektriko, namreč z visokofrekvenčnim tokom, ali pa operacija. Ker so gube tako globoke in že zastarele, ne boste z navadno masazo nič opravili. Ne jemljite si stvari k srcu! Operacija najbrže ne bo draga in vam bo enkrat za vselej pomagala. Hitro k dobremu zdravniku: kajti le on vam bo znal pravilno svetovati! Če želite še kakšno pojasnilo, se kar oglasite.

Gospodična C. M. Celje: Dlačje pod nosom ne boste mogli popolnoma odpraviti, pač jih pa lahko pobelbite z vodikovim prekiom, s raztopino, ki vam jo bo pripravil drogerist. Kakor vem, ni nobene kreme za pobeljenje in olupljenje kože, v drogerijah imajo samo tako imenovano 'bleichkremo' proti pegam. Ako želite imeti bolj belo kožo, se pudrajte s svetlim pudrom, druge pomoči vam za zdaj ne vem.

te ali one gospe ali gospodične, ki o njej veš, da ima skoraj isto skromno plačo kakor ti, se zavedaj, da tiči vsa umetnost te iznajdljivke v pravi, premišljeni izbiri barv. Prav s takšnim sweaterom, ki je na prvi pogled samo za toploto, lahko dosežeš zelo eleganten vtis. Na temnorjavo krilo si na primer spleteš sweater svetle, 'beige' barve, bluzo je opekasto ali koralnordeča, pahovka pa pisana, pač z otenki vseh teh treh barv. Nešteto je še drugih sestav: temnomodro krilo — že večkrat sem vam ga priporočila — svetlejši sweater, v lepi tirkiznosinji barvi, blu-

za temnoroznata ali živordeča, prav tako pahovka. Ali sestava črnega krila, rdečega sweatra in bele bluze, to so tri zelo žive barve, primerne posebno za mlada dekleta.

Upam, da vam bo naše današnje ročno delo všeč in da se ga bo marsikatera kmalu lotila, čeprav doslej še nikoli ni pletla. Objubljam vam, da bom poiskala še več preprostih ročnih del, da bodo zadovoljne tudi one naše naročnice, ki nimajo dovolj potrpljenja in časa, da bi se bavile z umetnejšimi ročnimi deli.

Simona

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI

Četrtek: Golaževa juha, možganske klobasice, krompirjev pire. — **Zvečer:** Kostrunovo meso s krompirjem, mešana solata.

Petek: Kruhova juha, češpljevi cmoki, kompot. — **Zvečer:** Zeljnata gibanica.

Sobota: Možganova juha, pečene kostrunove ledvice, solata. — **Zvečer:** Goveji golaž s krompirjevimi cmoki.

Nedelja: Riževa juha, preslaninjena pljučna pečenka, solata, dušen krompir, kompot. — **Zvečer:** Mrzel narezek, francoska jajca.

Ponedeljek: Zelenjavna juha, dušeno zelje, krompirjev pire, govedina. — **Zvečer:** Ajdovi žganci z mlekom.

Torek: Vllvanci na goveji juhi, bučke v omaki, krompirjev pire, kompot. — **Zvečer:** Vampi s parmskim sirom.

Sreda: Gobova juha, dušen krompir, pesa v solati. — **Zvečer:** Ledvice s polento.

Pojasnila:

¹ **Možganske klobasice:** Skuhaj možgane v slani vodi, pretlači jih, primešaj jim popra in zelenega peteršiljka, osoli jih in zavij v oblate, da dobiš majhne klobasice. Povaljaj jih v jajcu in drobtinah in ocvri. Daj jih na kakšno prikuho in serviraj zraven narezano limono ali kuhano cvetačo v solati. Namesto klobasice narediš tudi možganske zarezance. Daj možgane v oblate, oblikuj zarezance, namesto rebra pa vteki in vsako koreninico peteršilja. Te zarezance povaljaj v kruhu in jajcu in ocvri.

² **Kostrunovo meso s krompirjem:** Zreži 1/2 kile kostrunovega mesa na kocke, pridaš 3/4 kile olupljenega krompirja in 30 dkg čebule, oboje zrezano na večje kose. Daj v kozo, ki se dobro zapre, plast krompirja, nato plast mesa in plasti čebule. Izmenično polagaj te plasti do vrha kozice. Na vrhu kozice mora biti krompir. Vsako plast posipaj s soljo in poprom, vlij na vse skupaj kozarec vode, kozo zapri, postavi na žerjavico in duši 2 do 3 ure, ne da bi dvignila pokrovec. Nato zvrni jed na krožnik in jo nesi na mizo.

³ **Zeljната gibanica:** Izreži iz očiščene zeljnate glave vsa stebelca, liste pa zvij in jih zreži na ozke rezance. Raz-

⁴ **Pečene kostrunove ledvice:** Polegni z ledvice kožico, raztopi nato v plitvi ponvi 10 dek presnega masla, pridaš ledvice, posipaj jih s soljo in poprom, peči jih kakšnih 6 minut in jih medtem večkrat obrni, potem pa daj na cedilnik. V drugo kozo vlij kakšnega četrta litra vina, pridaš soli in popra in pusti nekaj časa vreti. Daj ledvice epet nazaj v ponev — posipaj jih z moko, peči 5 minut, prilij vinu 8 žlic vode in 8 žlic juhe, pusti omako zavreti, zalij z njo ledvice, pridaš žlico sesekljane zelene peteršilja, pusti vse še 5-8 minut vreti, nato zloži ledvice na krožnik in jih oblij z omako.

⁵ **Preslaninjena pljučna pečenka:** Od-

strani pljučni pečenki kožico in loj, poloteli jo, jo preslaninaj in posuj s soljo in poprom, s sesekljano čebulo in dišavami. Daj jo v kozo na mašt in pridaš narezano korenje, rumeno repo, peteršilj, zeleno in lovorjev listič. Pri-lij nekoliko juhe, pozneje pa tudi malo kisa in kozarec črnega vina. Ko je meso mehko, ga zreži in precedi nanj omako, ki je ostala v kozici. Vrh mesa daj pa na listke narezano limono. Omaki lahko tudi primešaš nekaj žličk kisle smetane, ki si v njej razmotala žlico moke.

⁶ **Ajdovi žganci z mlekom:** Stresi v precej velik lonec kropa 3/4 litra lepe ajdove moke. Čez nekaj minut porini ročaj kuhalnice skozi močnat cmok do dna lonca in ga koj nato spet potegni ven. Tako pride moka s kropom v dotiko in se laže prekuha. Čez četrto ure odcedi nekaj vode v kakšno čisto posodo, da jo lahko spet koj priliješ, ako je treba. Potem zmešaj s kuhalnico kuhano moko in ostalo vodo v loncu, da ne ostane nič suhe moke. Nato naj žganci nekaj minut počivajo, ker se potem raje drobe. Zdrobi jih z vilicami in jih dobro zabeli z ocvrtili, drobtinami ali pa s premm maslom. Še boljše bodo, ako jih boš zabelila tudi v loncu, še preden si jih zamešala.

Manufakturna veletrgovina

I. C. MAYER, LJUBLJANA

naznanja, da se je preselila v lastne trgovske lokale v

WOLFOVO ULICO ŠT. 1

Priporoča se za nadaljnjo naklonjenost.

Cene strogo solidne.

I. C. MAYER, Ljubljana
Wolfova ulica št. 1

Ljubezenski roman

Osveta indijske boginje

Modern zakonski trikot

Napisala G. Gruberieva